

Pöoli gban dieke dt güttna
 bule v maagtna a yi
 Korinti
 tñ vuosi wönnna

¹ Manñ Pöoli vuodieke ñmñ dt vbartna dt n yi Yisa Masia tñntñntv añññ tñ nmbva Timoti maagtnana gbanñv gie, a yta nñññ ñmñ vuodiekemba dt benne Korinti tñ ma añññ ñmñ vuodiekemba dt benne Akaya tñgban mana.

² Tñ Chöññ ñmñ añññ tñ Yömütien Yisa Masia sunññ nñ ta bñ yñ nñ svgtvbagññ.

Pöoli die dt waastna ñmñ dene

³ Nñ vaa tñ waast ñmñ, vuodieke dt yine tñ Yömütien Yisa Masia Chöññ wa, ta bñ yi vuodieke dt chñgnana tñ zöñññ pam wa ta tñ sunñññ mana dt nytna v jigiri.

⁴ V sunññ tñ mññ tñ wumugisike me, amv tñ nan bñagñ a sunññ vuodiekemba dt benne wumugisike yiri yiri me wo añññ sunññ dieke tñ tuone a nyññ wññññ ñmññ jìgiri.

⁵ Tñ wahala diile Masia wta dt dala die wo, die gban gban tñ sunñññ nan dt dala wññññ Masia wta. ⁶ Dñ yi tñ die wahala, dt yiwo nñ sunñññ añññ nñ gbatññññ wta. Dñ yi tñ ye sunñññ, dt yiwo nñ wta, dt tñ sunñññ nñ, ta nñ gban nñ ye suguru ta bñagñ a dii wahala sba tñ dine dene wo.

⁷ Die wta, tñ ka chñga ñmaamññ nñ wta, dama tñ sba a baart nñ dine wahala sba tñ dine die wo, die gban gban nñ nan dt yese sunññññ sba tñ yesinene die wo.

⁸ Tñ nmballñ, tñ yaala tñ balñ nñ mññ yaa gamma wahala dieke tñ dine Asia tñgban ma. Die wahalñka die faast dala mññ a tñññ tñ hagññññ ta die tñ bñ wo tama dt

ti nan di bie ti miivoli me, ⁹ ta die yile di ti baa ti kpi mŋ. Naa die yiye mŋ di ka dagi ti di ti daa yallŋma tama ti gbaŋ gbaŋ ti ma, ama ti nagŋma ti yada a yi ŋmŋ nyŋna ma ma, vuodieke di sŋgŋnana kunti a nyŋna kuŋ me wo. ¹⁰ Wŋnŋ die ŋ gbatŋna ti a nyŋna kuŋ daampoyŋ ma, ta ŋ nan bi a gbatŋ ti a taanŋ; ti yaa wa tama ŋ ma ta sŋba di ŋ nan di gbata ti sanŋa mana mŋ. ¹¹ Ni sunŋi ti anan ŋmŋ jŋbŋŋ, amŋ ŋmŋ nan tuo vuosi pam di jŋbŋŋnana a yŋa ti wa jŋbŋŋ, ta nan sunŋi ti, an vuosi pam nan waast wa ti wŋa.

Yaa gamma Pŋŋli sŋŋsamŋ tartŋŋ wŋ

¹² Wudieke ti yalla kuule yiwo naa: di ti biagi bala di wudieke mana ti yine tŋgbaŋka gie me die ti yiye mŋ anan ŋmŋchŋŋla anan sŋgŋyŋalŋ dieke di nyŋna ŋmŋ jigŋŋ, die die di faast yi sanŋa dieke ti bene ni jigiri. ŋmŋ sunŋŋŋ wŋa die vana ti beri die wo daa vuota yŋan. ¹³ Ti maaga wudieke ni baan biagi a kartŋ ta sŋba a chŋast a yŋa ni, ama ta yaa tama di ni nan keŋ sŋba ha vŋnŋ, ¹⁴ sŋba ni wone sŋba ti wŋaha bita die wo, di ni nan keŋ a sŋba a mana ta kuule ti wŋa sŋba ti gbaŋ ti bala ti kuule ni wŋa wa daa dieke ti Yŋmŋŋŋŋ Yisa Masia di bala ŋ keŋ wo.

¹⁵ Die n wŋŋ sŋba naa wŋa ta die san di n yŋŋŋ keŋ kaagi ni, amŋ ni nan ye sunŋŋŋ bule. ¹⁶ Dama die n sanŋa mŋ di n keŋ kaagi ni man keŋ tŋan gara Masedonia tŋgbaŋ ma, ta bi keŋ a kaagi ni man keŋ yŋŋŋ kien, an ni sunŋi mŋ an n ga Judia tŋgbaŋ ma. ¹⁷ Die n sŋŋsanŋkaha die yiwo laalŋ? Yaa wudieke die n sana di n yiwo die yiwo sŋba tŋgbaŋka gie vuosi di ŋaana bala di, “Wa, wa” ta kŋan chaan ba bi bala di, “Aayŋ, aayŋ ” die wo? ¹⁸ Ama ŋmŋ vuodieke di yine wusietŋŋ wo yiwo n daanstatŋŋ, di nŋa dieke die n yŋ ni wa ka yi “Wa” anan “Aayŋ.” ¹⁹ Dama Yisa Masia vuodieke di yine ŋmŋ Bŋa, vuodieke

manŋ aŋaŋ Salasi aŋaŋ Timoti die dŋ mʊʊlŋ ʊ wŋa a yŋ nŋ wa, ʊ ka bala dŋ, “Wa” ta yinŋi bala dŋ, “Aayŋ”, ama ʊ ma jaan mana yiwo “Wa.” ²⁰ Dama ʊ yine “Wa” ŋmŋ nʊa mana ma. Naa wŋa tŋ bala dŋ, “Wusie” Yisa Masia ma, amʊ ŋmŋ ye birŋ. ²¹ ŋmŋ die vbarŋna tŋ aŋaŋ nŋ dŋ tŋ tʊmma tʊʊma, ta ʊ mŋŋŋŋ a zien tŋnŋ Masia ma, ²² wʊnŋ ʊ magŋlŋna tŋnŋ dŋ tŋ yiwo ʊ sŋtŋ, ta ʊ wolinŋ yi ʊ Halŋkasŋka tŋ sʊgŋtŋ ma aŋ ka dagŋ dŋ ʊ nan keŋ yŋ tŋ wudieke mana ʊ yŋna nʊaŋ dŋ ʊ nan yŋ tŋ wa.

²³ ŋmŋ yine n daanstatien dŋ wudieke die dŋ yine ta maŋ ka keŋ Korinti nŋ jigŋn yiwo die n ka yaala n datŋ nŋ tŋbŋn wŋa. ²⁴ Tŋ kaanŋ bŋagŋ a mugisi nŋ ta dagŋ nŋ nŋ mʊna nŋ yi yada die, dama tŋ sŋba dŋ nŋ yaa yada ta mŋŋŋŋ zie vŋnŋ, ama tŋ tʊma aŋaŋ nŋ dŋ tŋ dagŋ nŋ, nŋ baanŋ yi die ta yallŋma sʊgŋfŋlŋ.

2

¹ N saŋya mŋŋ dŋ n kaanŋ bŋ yinŋi keŋ nŋ jigŋn a yi nŋ sʊŋ chʊʊʊ. ² Dama dŋ yi maŋ chʊʊʊ nŋ sʊŋ, mŋnta bala ʊ tŋalt a yŋ mŋŋ sʊgŋfŋlŋ? Daa nŋnŋ? ³ Naa wŋa die maŋ maagŋ gbantŋ dama die n ka yaala n keŋ aŋ vuodiekemba dŋ tŋnna mʊ ba yŋma mŋŋ sʊgŋfŋlŋkʊ, chʊʊʊ n sʊŋ. Dama n yaa tama dŋ n sʊgŋfŋlŋ yiwo nŋ gbantŋ gbantŋ nŋ sʊgŋfŋlŋ mŋŋ. ⁴ Die n maagŋ gbantŋkʊ a yŋ nŋ mŋŋ aŋaŋ sʊgŋchʊʊʊŋ pam aŋaŋ nŋntaantŋ; dŋ ka sŋ sŋba dŋ n yaala nŋ sʊŋ chʊʊʊ mŋŋ ama die n yaala nŋ sŋmma n faastŋa cho nŋ dene.

Vuodieke dŋ yine bŋantŋ naachaala wŋa

⁵ Dŋ yi nŋ wʊnyŋt dŋ yi wŋŋ ta n sʊŋ dŋ chʊʊʊ, ʊ ka yi a chʊʊʊ wa n nyŋna ma, ama ʊ yi chʊʊʊ wa nŋ mana mŋŋ, dŋ yi ʊ ka chʊʊʊ nŋ mana ama nŋ jʊʊʊ, n bala die dama n ka yaala n faastŋ nagŋ nŋŋŋmŋna aŋaŋ wa wa wŋa. ⁶ Nŋ mana die lagŋŋya mŋŋ a datŋ ʊ tŋbŋn die wŋa dŋ mʊ.

⁷ Ama lele di mu mihi di ni nagi chaa wa ta kpariisi wa, amu u kaan di yaa sughuusi pam ta nan. ⁸ N jusa ni, ni vaa u summa di ni seji cho wo mihi. ⁹ Wudieke wia die n maaguna ni gbanju gie yiwo naa, die n yaala n magisi ni mihi a ye di ni tuose n uban jaan mana ma mihi? ¹⁰ Du yi ni nagi vuon tumbati a chaa wa, n gban n nagi a chaa wa mihi, du yi vuoke di yi wudieke di mu di n nagi chaa, n nagi chaa wa mihi ni wia Masia niha, ¹¹ amu Sitaani da yesime sien a gaan ti, dama ti sba u sieti di sna die mihi.

Tirosi tngban wia

¹² Die n gana a tugi Tirosi tngban ma wa di n muu Yisa wvunaha die man nihi di nihi yuori wa u tumma sien mi mihi a yi mihi. ¹³ Ama die di faasi mugisi mihi mihi die n kana ka ye n umbu Tatusi mi wo wia. Die wia, man taan vuosi mi, ta tan ga Masedonia tngban ma.

Masia di ynana ti nyani dene

¹⁴ Ti mu ti biruma nihi, dama ti taasi anan Masia wa wia die vana ti nyani jaan mana ma. nihi vana ti di ti yuori Masia dagi jigi mana; ta u wvunaha sibi su sba tulaari dieke nyuughi di faasi vana ta nyuughi jigi die wo. ¹⁵ Dama ti su sba tulaari dieke nyuughi di vana Masia di nagi ti a yi nihi, ta nyuughi di juo vuodiekemba di yesinene gbatiitan anan vuodiekemba di kana ka yese gbatiitan ma. ¹⁶ Vuodiekemba di kana ka yese gbatiitan nihi jigi, ti su sba nyuughi dieke di yalla kun a kien, ama vuodiekemba di yesinene gbatiitan nihi jigi, ti su sba nyuughi dieke di yalla miivoli a kien. Vuon wori a ban bati tan tumaha gie. ¹⁷ Ti ka su sba vuodiekemba di nagi nihi waha a biru nyu di-ilehe, ama tani nihi ti bala wusie dama wvun nihi

tõnna ti; die wta ti bie u nũhja, ta muõla u waha Yisa yiko me.

3

Yaa gamma ņmũ nũahaaltũ wta

¹ Naa bi dagũ mũ dũ ti daga ti gbañ mũ? Dũ yiwo talast dũ vuon maagtũ ti siara gbañti a yi nũ? Yaa ti tuo ti siara gbañti nũ jigĩn sũba vuosi batañ dũ yinene wo mũ? Aayl. ² Nũnũ nũ yine ti siara gbañũ ta marũ ti sũgtũ ma dũ vuon mana karũ a sũmma. ³ Dũ bie wo yaaltũ ma dũ nũnũ nũ yine Masia gbañkũ mi ta u maagtũ a tũnũ ti añañ ka, dũ ka yi gbañ dieke vuota dũ maagũna añañ jamaaktũ nyaañ a dũstũ tanteelikĩn me, ama Masia die maagũna ha añañ miivolitĩn Nabidie ņmũ Halũkastũka vuota sũgtũ ma.

⁴ Wudieke wta n bala naa, yiwo ti yaa wa kpaadensĩn ņmũ nũhja Masia sũhĩnũ wta. ⁵ Tũ ka daga ti gbañ dũ ti nan bĩagtũ yi wũnũ añañ ti gbañ gbañ ti hagũnũ, ama ņmũ sũhĩnũ wta ti bĩagtũ tũma tũũmaha. ⁶ Wũnũ u vana ti mu añañ u nũahaalkũ waha tũũma; ta nũahaalkũ ka yi Mosisi mũrũ diekemba die u maagũna wa, dũ yiwo Halũkastũka sũtũ. Mũraha die yaa wa kuñ a kieñ ama ņmũ Halũkastũka yta ti miivoli dieke dũ wone kpatũ.

Nũahaalkũ chaantũ wta

⁷ Sañña dieke ņmũ die dũ maagũna u mũraha a diisi tanteelikiri me wo, sañka mi die u chuulikpeñkũnũ die sũũnũ a vaa Mosisi nine dũ chaañ; chaankũ wta Izara vuosisi die ka bĩagtũ a daansa wũnũnũ Mosisi nine chaañ añañ ka chaankũ dũ banana mana. Dũ yi mũrũ dieke dũ yalla kuñ a kieñ wo dũ keñ añañ chuulikpeñkũnũ, ⁸ die nũnũ Halũkastũka tũũma sieñ nũnũ nan faast dala pam a tũnũ die.

⁹ Dii yi mri dieke di dagina vuosi di ba yaa btabu die di keŋ aŋaŋ chuulikpeŋkpiŋ, ŋmŋ Halikasika tuma sie dieke di vana vuosi di birŋ vuovunaha ŋmŋ nŋŋa nan di beri aŋaŋ chuulikpeŋkpiŋ a faast tŋŋ die. ¹⁰ Wusie, mraha die di keŋ waari ka chuulikpeŋkpiŋ dama chuulikpeŋkpiŋ dieke di tanna ka kenne. ¹¹ Dii yi ta mri dieke di tŋŋ gara die di keŋ aŋaŋ chuulikpeŋkpiŋ, die nŋ Halikasika tuma sie dieke di bala ka bemme yaa gamma haahuu wo nan di yaa chuulikpeŋkpiŋ a faast tŋŋ die.

¹² Tama ka gie wta ti faast yaa sikimŋ dene. ¹³ Ama tŋŋŋ nŋ ti ka su sba Mosisi, die di ŋaana naga garŋ a ligi u nine ta ka yaala Izara vuosi ye chuuli dieke di benne u nine chaŋ ta tŋŋ gara wa. ¹⁴ Ama ba sŋŋanyile die ka yuoriye; saŋŋa dieke ba keŋ karŋ ŋmŋ nuakuru gbanu, di ŋaŋ su sba garu ye ligi wo ba sŋŋanyile a keŋ tugi jinne. Garu ŋaŋ vbari mŋ di yi vuŋ di nagt u gban a taast aŋaŋ Masia nyuna ma. ¹⁵ A keŋ tugi jinne ba keŋ karŋ Mosisi mraha, garu ŋaŋ ligi ba sugti mŋ. ¹⁶ Ama di yi vuŋ di yinŋi a di ti Yomtien, garu ŋaŋ vbari mŋ. ¹⁷ Ta lele ti Yomtien wo yine Halikasika, ta jigidieke ti Yomtien Halikasika di bene, duŋŋu berŋ beri mŋ. ¹⁸ Die wta tŋŋŋ nŋ garu ka bi ligi ti nine, ta ti mana di yese ti Yomtien di yalla chuulikpeŋkpiŋ pam dene, ta a tartga ti ta ti nasa wa, ta ti chuuliŋ bi guta saŋŋa mana, ta chuuliku di nyuna wŋŋŋ ti Yomtien vuodieke di yine Halikasika jigŋ.

4

Nyindikemba di yalla nybari ta bie kpaga ma dene

¹ ŋmŋ zoolnchigla wta u nagt tumaha gie a yi ti nuusi me, die wta ti ka chiga ŋmaamŋ. ² Die wta ti zeti

lumi ma tuma anan tumbat diekema di yalla viivi a kien wo, ta tuma ta ka lobira vuosi, ta ti ka tartga Hmij waha di ti gaama vuosi, ama ti gban ti bie wo Hmij nyeta ta musa u waha yaali ma anan wusie, di vuon da yallima sunanyilibat yaa gamma ti tuma ma. ³ Die wa, di yi Hmij wuvunaha di lobiri, di lobiri wa vuodiekema di faasina ba ta kpie jigij nyuna ma mi. ⁴ Ba ka yi Yisa yada dama Sitaani vuodieke tngbanke gie vuosi di janna ligi wo ba sunanyile mi. Wunij u ligine ba nine di ba daa yesime chaanku di kenne ba jigiri. Chaanku nyij wa wuvun dieke di dagina Masia chuulij wa jigij; wunij u yine Hmij nastij dee dee. ⁵ Ti ka musa waha yaa gamma ti ma, ama ti musa yaa gamma Yisa Masia ma mi, wunij u yine ti Yomviter wo, ama ta daga di tuij ti yiwo u tuntuinj a yi ni, u saan wa. ⁶ Hmij die di bal kuri ma wa di, "Chaanij chaan lumi ma", wunij u vana chaanku di chaan ti sugiti ma, di ti summa u chuulikpenkuij di sina die; kanij chuulikpenkuij chaannana Yisa Masia nine me.

⁷ Ama tuij vuodiekema di yalla nyindiekema di yalla nyuari gie su sba togti kpaga, di a dagi di hagi dieke di tanna hagi mana yiwo Hmij suti ama daa tuij. ⁸ Ti die wahala pam sanja mana, ama a ka nyanja ti; sanja a tan ti nan ka sba ti baan yi die, ama ti nan yaa wa tama, ⁹ ba mugise ti mi, ama Hmij ka vasa ti, ba nan nag ti taana ama ba ka bati ku ti. ¹⁰ Waha gie ti yesinene dagiya di ti saaga sanja mana mi di ti kpi kuj dieke chanchaan Yisa di kpine amu vuosi nan ye ta summa di ti yaa wa u miivoli mi. ¹¹ Ti yene bie ti misti ma naa ti bie wo kuj nuusi me Yisa wa, amu u miivoli dieke di benne ti nyngbanij dieke di balla ka ken kpi wo ken nyij yaali ma. ¹² Naa dagiya di kuj yigi wo ti nuusi a yall, di nuij ni ye miivoli haali.

¹³ Dı maagıya Ɔmıy gbanƙu sɔy dı, “N yalla yada wıa maɗ balı wıa”, tı gban tı yaa wa Halıkastı dieke dı vana vuoke mi dı yi yada wa, die wıa tı gban dı yi yada ta bala naa. ¹⁴ Dama tı sıba dı Ɔmıy die sɔgıri wa tı Yɔmɔtiey Yısa Masia a nyıy ƙuɗ me, wɔnıy ɔ nan daanstı sɔgıri tınyıy aɗaɗ nınyıy vuodiekemba dı dına Masia wa ƙuɗ me, a yaa tı ƙeɗ ɔ jigıy. ¹⁵ Wıaha mana beri mıy dı a sunji nı, dı yi vuosi dı yie Ɔmıy zɔɔlınchıgılahı yada dı ƙeɗ dala ta gɔta, aɗwaastı dieke Ɔmıy dı bala ɔ tuo a nyıy ba jigıy nan faastı dala, amɔ ɔ nan ye jılma.

Yada wıa

¹⁶ Naa wıa tı yaa wa tama ta gbalıga; aɗaɗ tı ƙurınnana ta tı nyıygbanıy dı gbalıga naa, ama Ɔmıy yıa tı haalıtı haɗıy daaɗ mana mıy. ¹⁷ Die wıa, wahala bıta dieke tı dinene ta ƙaay yɔastı wa, nan dı yaa sɔgıfıalıtı dieke dı dala ta wo ƙpatıy a yı tı, ta sɔgıfıalıtıku nan tıay wahalaka pam. ¹⁸ Dama tı baga ƙa bie nyındieke tı yesinene me, ama tı baga bie wo nyındieke tı kana ƙa yese me mıy. Jadieke tı yesinene ƙaay yɔastı ta tıay ga, ama jadieke tı kana ƙa yese wo mıy nan dı beri yaa gamma haahuu.

5

¹ Tı sıba a baartı dı nyıygbanıy dieke tı yalla lele naa sıtı sıba tı tıygbanıka gie tıgıy mıy, dı yi a ƙeɗ ƙpi, tı yaa wa tıgı dieke Ɔmıy dı nan yı tı arızanna ma, daa vuota mına tıgıri mi, ƙa nan dı beri yaa gamma haahuu. ² Tı fɔbıla mıy aɗaɗ tı nyıygbanıka gie, ta chıısa daa dieke Ɔmıy dı balla ɔ wuri tı tıygbanıka gie nyıygbanıka ta yı tı arızanna ma nyıygbanıy. ³ Dama tı ƙeɗ ye tı nyıygbanıy haalıtıku tı haalıtı ƙaay wɔy a waartı jigıberısıƙıy. ⁴ Ama tı haalıtı dı yene suu nyıygbanıka gie me wo, tı ɗmuuse mıy. Daa tı ƙa bı yaala nyıygbanıka gie

berinj, ama ti yaala arizanna nyɩngbanjka mɩɩ, di dɩɩɩɩ daart mi miivolike nan keɩ nyii kuɩ aɩ kpatɩ. ⁵ Ɔmɩɩ yine vuodieke di wɔnsɩna ti ta vaa ti yi siri yaa gamma tarɩgtkɔ wɩa, ta yi ti ɔ Haltkasɩka aɩ ka daga di ɔ nan keɩ yi wudieke ɔ balla di ɔ nan keɩ yiwo mana.

⁶ Die wɩa, ti yallɩ wa kpaadensɩɩ saɩɩa mana mɩɩ, ta ti wɔɩ sɩba di dɩ yi ti haaltɩ di bie tɩngbanjka gie nyɩngbanɩɩ ma, ti wo ti Yɔmɔtɩɩɩ jɩɩɩ, ⁷ dama ti dia yada sieɩ mɩɩ daa jadieke ti nine di yesinene. ⁸ Ti yallɩ wa kpaadensɩɩ sɩba a wone balɩ wa, dama di mɔ di ti vaa nyɩngbanjka gie ta ga ti Yɔmɔtɩɩɩ jɩɩɩ. ⁹ Die wɩa, dɩ yi ti bie tɩngbanjka gie me yaa ti keɩ bie ɔ jɩɩɩ, wudieke ti faasɩna yaala yiwo di ti fɩalɩma ɔ sɩɩ. ¹⁰ Dama ti mana nan keɩ nyɩɩ yaaltɩ ma Masia nɩɩɩa sariya diile daraaɩ, aɩ vuɔɩ mana nan keɩ tuo ɔ tune sɩba ɔ tɔɔma di sɩna dene tɩngbanjka gie me, ka vɩna yaa di ka vɩna di mɔ wa di tieɩ.

Tɩ tarɩgtɩna a yi Ɔmɩɩ zɔaltɩɩ Masia wɩa dene

¹¹ Tɩ chɩgtɩnana Ɔmɩɩ dene wo, die wɩa ti kpaɩɩɩsa vuosi di ba yɩɩɩ keɩ ɔ jɩɩɩ. Tɩ berinj dua wa yaaltɩ ma mɩɩ a yi Ɔmɩɩ, ta n gban di yaa tama di ka bi dua wa yaaltɩ ma a yi nɩ. ¹² Tɩ ka bi kuule nɩ jɩɩɩ, ama ti yaala ti yi nɩ sieɩ mɩɩ aɩ nɩ biagɩ a nɩɩ nɩ nyɔa ti wɩa, amɔ nɩ nan biagɩ a yaa wɩɩ di nɩ yɩɩɩ balɩ vuodiekemba di kuulinene yaa gamma wudieke ba yene vuota di yinene, ama ta da wudieke di benne ɔ sɩɩ ma. ¹³ Dɩ yi ti juo yɩɩyaatɩ, di yiwo Ɔmɩɩ wɩa, ta dɩ yi ta ti bie ti sɩɩanyile me, di yiwo nɩ wɩa. ¹⁴ Masia choti pɔgtɩna ti; ti wana sɩba di vuobalɩmɩɩ die tuo vuɔɩ mana kuɩ a kpi wo, di dagɩya di vuɔɩ mana kpiye mɩɩ aɩaɩ wa. ¹⁵ Wɔɩɩɩ die ɔ tuone vuɔɩ mana kuɩ a kpi di vuodiekemba di yene bie ba miivoli me daa bemme

a ytna ba gbaŋ ama ba bemme a yɪ wɔnɔŋ vuodieke die dɪ tuone ba kuŋ a kpi wo, ta bɪ haɣɪ kumbu me wo.

¹⁶ Die wɪa, tɪ ka bɪ daansa vuota sɔŋanyile dɪ sɪna die ta die vuosi saryɪa; die tɪ daanst wa Masia aŋaŋ vuota sɔŋanyile dɪ sɪna dene ta dɪi ɔ saryɪa, ama lele tɪ ka bɪ daansa dene. ¹⁷ Die wɪa, dɪɪ yi vuon dɪ taast aŋaŋ Masia die vuoke yiwo vuohaalu, ɔ berikuɔrɪ gaya mɪŋ ta berihaaltɪŋ dɪ keŋ ɔ jigɪŋ. ¹⁸ Naa mana nyɪŋ wa ŋmɪŋ jigɪŋ. Wɔnɔŋ ɔ tarɪgɪna tɪ Masia wɪa, dɪ tɪ daa bɪ yi ɔ dataast, ama ta yi ɔ zɔvaltɪŋ, ta bɪ yɪ tɪ ɔ tɔɔma dɪ tɪ vaa vuosi gbaŋ yi ɔ zɔvaltɪŋ. ¹⁹ Naa dagɪya dɪ Masia die dɪ kpine wo die ytna ŋmɪŋ sieŋ dɪ ɔ yi tɪŋgbaŋka gie vuosi ɔ zɔvaltɪŋ, ta nagɪ ba tɔmbɪatɪ a chaa ba, ama ta nagɪ ɔ wɔwɔtɪna dieke dɪ dagɪna ba ɔ yine be ɔ zɔvaltɪŋ dene, a yi tɪ nuusi me.

²⁰ Die wɪa tɪ yiwo Masia tɔntɔntɪŋ ta ŋmɪŋ dɪ vana tɪ wasa vuosi. Masia naŋ ma tɪ zie ta jɔɔsa nɪ dɪ nɪ saagɪ ta yi ŋmɪŋ zɔvaltɪŋ. ²¹ Dama tɪ wɪa ta ŋmɪŋ dɪ yi Masia, vuodieke dɪ kana ka yi bɪaŋ, dɪ zie tɪnɪŋ tɔmbɪatɪtieliŋ jigizielikiŋ ta chii tɪ tɔntɔmbɪatɪ amɔ tɪ nan yi vuovɪna ŋmɪŋ jigɪŋ wɔnɔŋ Masia wɪa.

6

¹ Die wɪa, tɪnɪŋ vuodiekemba dɪ tunnana ŋmɪŋ tɔɔmaha ɔ sunɣɪŋ wɪa naa, n jɔɔsa nɪ dɪ nɪ daa vaa ɔ zɔɔlɪnɕɪtɪlaha yi yɔrɪ. ² Dama ŋmɪŋ baart dɪ:

“Die saŋa dɪ tɔgɪna dɪ n ɕɪtɪ nɪ zɔɔlɪŋ,
die n wɔŋ nɪ jɔɔstɪŋ mɪŋ;
ta saŋa dɪ tɔgɪna dɪ n gbatɪ nɪ a taan wa,
die n gbatɪ nɪ mɪŋ.”

Nɪ wɔmma! Saŋka keŋye mɪŋ dɪ ŋmɪŋ ɕɪtɪ nɪ zɔɔlɪŋ. Daart gie nɪ baa nɪ ye gbatɪtaantɪŋ.

³ Tɪnɪŋ nɪŋ tɪ ka yie wudieke dɪ baan kagɪ vuon Yisa Masia sieku me, amɔ vuon keŋ baart dɪ tɪ tɔɔmaha

ka vuona. ⁴ Ama ti berij dagya di ti sen yiwo Nmij tontontij, dama ti yese wahala, anaj mugisij, anaj wia, ama ti dii suguru a mana ma mij. ⁵ Vuosi die tiba ti anaj kpaasa, ta naga ti a yie dansarka juonj me, ta ti wia kpkpaanj di naaj lagisa a yaa wati, ta ti bi tuma tsumaha a gbaligi, ta ka gubra yuj a tan, ta ka die saha a tan gban. ⁶ Ti yiwo sugiyalntielij, ta sba Nmij waha, ta yaa suguru anaj burichini ta suuli anaj Nmij Halikarka ta cho vuosi anaj wusie, ⁷ ta bala ba Nmij wudieke di yine wusie wo, ta yalli wontij Nmij hagrubu, ta bi yaa chaantij beri dieke di yine ti dembisijanj jaanj ti yaa waga ta bi yaa gbari ti gban. ⁸ Ta vuosi batanj di ya ti julma ta batanj diaj zia ti, ta batanj di chussa ti saara, ta batanj diaj di bira ti. Batanj dia gaama vuosi ama ta ti bala wusie. ⁹ Ti wo saanj vuota jigij, ama ta yaa saanj Nmij jigij, ta vuosi di yile di ti baa ti kpi mij ama ta ti ko bie ti misti ma, ta niga ti pam ama ti ka kpiye; ¹⁰ ta ti sugichustij nji ti naaj yaa wa sugifalij saha mana. Ti yiwo zolntielij ama ta yi vuosi di birij nyintitielij Nmij jigij; ta wo nyinti ama ta si nyinti mana.

¹¹ Ti zbalij Korinti vuosi, ti wonj bali ni ti sijn wia mana a yi ni, ti cho ni pam. ¹² Daa tintij ti zetine di ti kaanj cho ni, ama di yiwo nintij ni zetine di ni kaanj di cho ti. ¹³ Lele n wa bala a ya ni sba ni yiwo n balli: ni cho ti anaj ni sugiti mana sba ti chone ni dene wo.

Ni summa vuodiekemba di kana ka yi Masia yada wa wia

¹⁴ Ni daa yi jabalmij anaj vuodiekemba di kana ka yi Masia yada! Vuovuvu anaj vuobanj nan biagi yi nuabalmij? Ta chaantij anaj lumij nan biagi bie anaj tan? ¹⁵ Masia anaj Sitaani nan biagi yi nuabalmij? Vuodieke di yine Masia didustu anaj vuodieke di kana ka yi Masia didustu nan biagi yi nuabalmij? ¹⁶ Bugile

nan biagt bie ƷmƷj ƷamƷj juoƷ me? TƷnƷj tƷ yine Nabidie ƷmƷj ƷamƷj juoku, dama tƷnƷj die ƷmƷj die baart dƷ:

“ManƷj aƷaƷ n vuosi nan lagƷj a beri

ta n nan dƷ bie aƷaƷ ba;

n nan dƷ yi ba ƷmƷj,

ta ba dƷaƷ dƷ yi n vuosi.”

¹⁷ Die wƷa ta ƷmƷj dƷ bƷ baart dƷ,

“NƷ vƷart nƷ gbaƷ,

a nyƷj tƷƷgbaƷka gie vuosi sunsuƷj,

ta vaa bƷaƷ mana yiile,

ta n nan tuo nƷ.

¹⁸ N nan yi nƷ ChƷƷj,

ta nƷ yi n nahaalƷj aƷaƷ n hoƷuƷtaƷ.

ManƷj HagƷƷtƷeƷj ƷmƷj bala naa.”

7

¹ N nƷballƷ, tƷ yene nƷaha gie a nyƷj ƷmƷj ƷiƷiƷ naa wƷa, nƷ vaa tƷ vƷart tƷ gbaƷ a nyƷj Ʒadieke nƷj mana dƷ nan biagt a yi tƷ nyƷjgbaƷnƷj aƷaƷ suƷtƷ dƷiƷnƷ, ama ta chƷiƷma ƷmƷj, ta yi suƷtƷalƷntielƷj aƷaƷ wusie.

PƷƷli suƷtƷalƷnƷj wƷa

² NƷ yuori nƷ suƷtƷi a yƷ tƷ. TƷ ye ka yi nƷ wƷnyƷ mana bƷaƷ, yaa a yi wƷƷj a chƷuƷtƷ nƷ wƷnyƷ, yaa a nyƷƷ vuoƷj.

³ N ka bala naa dƷ n galfƷ nƷ. Dama die n wƷƷj balƷ nƷ mƷj dƷ tƷ faast cho nƷ pam. DƷ yi tƷ kpi yaa tƷ bie tƷ mƷtƷ ma, tƷ nan dƷ beri aƷaƷ nƷ. ⁴ N yaa wa tama pam nƷ ma, ta nƷga nyƷuƷj nƷ wƷa. NƷ kpaƷƷƷtƷ mƷj pam, ta tƷ wahala diile me mana ama n yaa wa suƷtƷalƷnƷj pam mƷj.

⁵ Die tƷ kenne a tƷƷtƷ Masedonia tƷƷbaƷ ma wa, die tƷ ka biagt voosi. Die tƷ ye mugisƷj pam a nyƷj luƷa mana; vuosi die waga aƷaƷ tƷ ƷmƷj wƷaha gie wƷa; ta tƷ suƷtƷi dƷ suuli aƷaƷ ƷmaamƷj. ⁶ Ama ƷmƷj vuodieke

di kpaŋŋɪstɪnana vuodiekemba sɔŋ di chɔɔstɪna wa die vaa Tatusi di keŋ tɪ jigiŋ a keŋ a kpaŋŋɪstɪ tɪ. ⁷ Daa ɔ keŋku nyɪna ma die kpaŋŋɪstɪna tɪ, ama die ɔ bɪna a balɪ tɪ nɪ kpaŋŋɪstɪna wa dene wo. Ta balɪ tɪ nɪ bɪna faast yaala nɪ ye mɪŋ dene, di nɪ faast yaa wa sɔŋtɪchɔɔstɪŋ nɪ tɔmbɪatɪ wɪa, ta bɪ balɪ nɪ nine di ŋmɪntɪ dene di nɪ tuo n nɔvɪrɪ, naa die vaa n sɔŋ di faast ftalɪ.

⁸ Dɪɪ yi gbaŋ dieke die n maagɪna a yɪ nɪ wa di yi nɪ yaa sɔŋtɪchɔɔstɪŋ, ama n sɔŋ ka chɔɔstɪya n maagɪna ka. Die n yaa sɔŋtɪchɔɔstɪŋ bɪta die n mɪŋŋɪna di ka vaa nɪ sɔŋ di chɔɔstɪŋ saŋŋa bɪta wa. ⁹ Ama lele n yaa wa sɔŋtɪftalɪŋ, daa n yine nɪ sɔŋ di chɔɔstɪ wɪa, ama nɪ sɔŋtɪchɔɔstɪkɔ di vana nɪ vaa nɪ tɔntɔmbɪatɪ wɪa. ŋmɪŋ die vaa nɪ ye sɔŋtɪchɔɔstɪŋ nɪ tɔmbɪatɪ wɪa, die di yine kanɪŋ gbaŋku di yaa nyɔvɪrɪ a yɪ nɪ. ¹⁰ Dama dɪɪ yi ŋmɪŋ di yi vuon di yaa sɔŋtɪchɔɔstɪŋ ɔ tɔmbɪatɪ wɪa, kanɪŋ sɔŋtɪchɔɔstɪkɔ mi nan yi ɔ vaa ɔ tɔmbɪatɪ ta ye gbatitaanɪŋ, ta kaan chɔɔstɪ ɔ sɔŋ bɪbra; ama tɪŋgbaŋka gie sɔŋtɪchɔɔstɪŋ nɪŋ yaa kuŋ kien. ¹¹ ŋmɪŋ di vana nɪ sɔŋ di chɔɔstɪ wa, nɪ gbaŋ nɪ ye ka yɪna nɪ nyɔvɪrɪ; nɪ бага bie ŋmɪŋ wɪa ma, ta nɪ bɪ faast yaala nɪ dagɪ di nɪ wo bɪaŋ; ta nɪ sɪnyɪrɪŋ di hagɪ aŋaŋ bɪaŋ, ta bɪ chɪga ŋmɪŋ; nɪ bɪ yaala nɪ ye mɪŋ; nɪ yaala nɪ yi choti; nɪ wɔŋ yi lagɪ a datɪ vuodieke di yine bɪabɔ tɪbɪŋ mɪŋ. Nɪ yine naa wa wɪa, ka seŋ dagɪ di nɪ wo bɪaŋ wɪrɪ ma.

¹² Die wɪa, daa vuodieke di yine bɪabɔ wɪa die maŋ maagɪ gbaŋku mi yaa vuodieke ɔ yine bɪabɔ. Ama die n maagɪ ka mɪŋ di nɪ sɪba ŋmɪŋ jigiŋ nɪ бага die di bemme tɪ ma dene. ¹³ Lele nɪŋ tɪ sɔŋtɪchɔɔstɪŋ kpatɪya mɪŋ.

Ta die tɪ bɪ yaa sɔŋtɪftalɪŋ pam dama die nɪ vaa Tatusi sɔŋ di dɔva ta die yiwo sɔŋtɪftalɪŋ pam, die wɪa tɪ gbaŋ tɪ yaa sɔŋtɪftalɪŋ. ¹⁴ Die n wɔŋ bɪrɪ nɪ mɪŋ a yɪ wa ta nɪ ka vaa maŋ dii viivi. Die tɪ ŋaana bala nɪ wudieke wo

yiwo wusie. Die gbanj gbanj wudieke tɪ bala a yɪ Tatusi yaa gamma nɪ ma wa dɪ keŋ yi wusie. ¹⁵ Die wɪa ɔ keŋ tɪ tɪ nɪ nɪ tuone wo chaantɪ dene aŋaŋ jɪ lɪ ma, ta tuo wudieke ɔ bala nɪ wa aŋaŋ jɪ lɪ ma dene ɔ ŋaŋ faast cho nɪ mɪŋ. ¹⁶ N yaa wa sɔgɪ fɪ alɪ ŋ pam dɪ n nan bɪ agɪ nagɪ n tama a yi nɪ ma.

8

Yisa dɪ dɪ u s t r ɪ ŋ piini wɪa

¹ Tɪ nɪ mballɪ, tɪ yaala nɪ sɪ mma ŋ mɪ ŋ zɔɔ lɪ n chɪ gɪ la dɪ vana Yisa dɪ dɪ u s t r ɪ ba dɪ benne Masedonia tɪ ŋ gbanj ma dɪ yine wudieke. ² Die ba ye wahala aŋaŋ mugisɪ ŋ aŋaŋ zɔɔ lɪ ŋ pam, ama die mana yɔ rɪ, die ba yaa wa sɔgɪ fɪ alɪ ŋ pam ta dagɪ burichini ta yi ŋ mɪ ŋ piini pam. ³ N nan bɪ agɪ dii ba siara dɪ ba yɪ ya mɪ ŋ a tɔ gɪ ba ha gɪ rɪ ŋ nɔ aŋ, die ba yɪ a tɪ aŋ ba tɪ nna mɔ ba yɪ dene gbanj. Die dɪ yiwo ba dɔ ŋ ŋ ɔ ba yɪ a, ⁴ ta die faast jɔ sɔ sɪ tɪ mɪ ŋ, dɪ tɪ yɪ ba sien aŋ ba sunŋime ŋ mɪ ŋ vuodiekemba dɪ benne Judia tɪ ŋ gbanj ma. ⁵ Die ba yi a tɪ aŋ tɪ tɪ ŋ nan yile dɪ ba nan yi dene wo. Die ba wolɪ ŋ nagɪ wa ba gbanj a yɪ tɪ Yɔ mɔ tɪ eŋ, ka kɔ aŋ chaŋ ba nagɪ ba gbanj a yɪ tɪ, sɪ ba ŋ mɪ ŋ dɪ yaalɪ nana dene wo. ⁶ Die Tatusi die yine vuodieke dɪ yine nɪ piili tɔ sɔ maha, die wɪa tɪ jɔ sɔ sɪ wa mɪ ŋ dɪ ɔ sunŋi nɪ aŋ nɪ kpatɪ nɪ choti tɔ ŋ vɪ ŋ dieke nɪ piiline wo. ⁷ Sɪ ba nɪ yine Yisa yada, ta mɪ ŋ ŋ i ye jaŋ mana vɪ ŋ ŋ vɪ ŋ ŋ wa, ta sɪ ba ɔ wɪa vɪ ŋ ŋ, ta bɪ agɪ bala taŋ ɔ wɪaha, ta dɪ wa aŋaŋ nɪ ŋ ŋ mɪ na, ta bɪ cho tɪ dene wo, tɪ yaala nɪ yime tɔ n vɪ na mi gbanj dene aŋaŋ nɪ ŋ ŋ mɪ na.

⁸ Wudieke n bala nɪ naa ka yi mugisɪ ŋ dɪ nɪ yime, n wɔ ŋ balt nɪ mɪ ŋ ŋ mɪ ŋ vuosi bataŋ nine dɪ ŋ mɪ nɪ dene dɪ ba yɪ piini, dɪ nɪ yi aŋ n ye nɪ senne cho be dene. ⁹ Nɪ sɪ ba tɪ Yɔ mɔ tɪ eŋ Yisa Masia zɔɔ lɪ n chɪ gɪ la dɪ sɪ na dene. Die

υ yiwo nyintitien, ama nt wta die υ biruη wa zoolntien, υ biruηna zoolntien amυ nt nan biruη nyintitielin.

¹⁰ Kpaan dieke n yaala dt n yt nt wonna: Die bnt ma, die nt yine vuodiekemba die dt wolinne yaala nt yt piinike, ta yi vuodiekemba dt wolinne a yt. Nt kpaanη nt gban a tuη ka a kpatl. ¹¹ Nt nine die ηmtntiya mη anan piinike yla. Die wta nt vaa nt nine bt ηmtnti an nt yt kpatl, nt yma sba nt baan btagl a yt dene. ¹² Du yi vuon dt yaala υ yt ηmη piini, ta yt υ yalla dene, ηmη nan tuoke. ηmη ka yaala vuon yt wa piini a tian υ yalla dene.

¹³ N ka yaala nt yma nt chanchaalη ta dime wahala ka ma. N yaala nt muba taη. ¹⁴ Wudieke n balala wonna: Sba nt yalla pam lele gie wo, dt vuna dt nt sunηi wo vuodiekemba dt wone wo, ta du yi nt keη wo sanηa dieke, ama ta ba yallt pam, ba nan sunηi yt nt gban. Naa nan vaa nt mυ taη, ¹⁵ sba dt maagta ηmη gbanκυ sη dene wo dt, “Vuodiekemba die dt lagstna maana pam wa die dt ka dii ta tala, ta vuodiekemba dtan die dt kana ka lagstna pam wa, die ka waart jaan.”

Tatusi anan υ zualη wta

¹⁶ Tl bira ηmη anan υ ηaana yi Tatusi бага dt bie nt ma sba tl бага dt benne nt ma dene wo. ¹⁷ Die tl jusbna Tatusi dt υ kaagl nt wa, die υ saagya mη, υ gban gban υ yine nηηmna dt υ keη nt jigij; υ kien mη anan υ gban gban υ choti. ¹⁸ Tl nan vaa tl ntmballt wnyl anan wa keη nt jigij. Tl ntmba wa gie dt mublnana Masia wvlnaha dene wta die wta vana Masia didustiba mana dt bira wa. ¹⁹ A bt gutl, Yisa didustiba mana vbarina wa dt υ beeli tl an tl nagl piinisisi a ga sunηi ηmη vuosi dt yine zoolntielibe ta bie Judia tηgban ma. Naa nan kotl tl Yomutien saan, ta bt dagl dt tl faast yaala tl sunηime tl chanchaalη dene.

²⁰ Tl nan nagl ligirehe pam a ga sunji be, tl yaala wltj mana tvgtst mltj amv vuonj kaanj ye sienj a balj a chvsvt tl saanj yaa gamma tl pvgltna ligirikptmaha gie dene wo. ²¹ Tl yaala tl yiwo wudieke dl mvna Hmltj ananj vuota nltjha mltj.

²² Tl nan bl vaa tl nmbva wvnyl gutl v ma a kejl nl jigij. Sahnja mana tl yese tl nmbva wa berij dl sna dene, ta siba a baarl v nine hmlntlya mltj dl v tvj Hmltj tvsmaha. Ta lele v yalla tama pam nl ma wa wta, v nine dl faast hmlnti dl v sunji nl. ²³ Tatusi nltj, v yiwo n tvntvj chanchaanj ta gvta sunje mltj manj sunje nl. Ta tl nmballl diekemba dl kenne ananj Tatusi wa nltj ba zene Masia dldvstriba nanj ma, ta ba berij dl vasa vuosi dl bura Masia saanj. ²⁴ Nl dagtma tl nmballl mi nl choti amv Masia dldvstriba mana nan dl siba dl tl yaa wusie tl nltjha nyvsvj yaa gamma nl ma wa.

9

Taj sunjij wta

¹ Dl ka bl yi talast dl n maagl gbanlj a balj nl yaa gamma Hmltj vuosisi dl bene Judia tltjgbanj ma wa sunjij wta. ² N wvjl siba a baarl nl yiwo nltjhmtna dl nl sunji, ta nl wta manj kuule a yta Masedonia tltjgbanj vuosisi, ta balj ba dl blj ma mana nltj Masia dldvstrl diekemba dl benne Akaya tltjgbanj ma dl yi siri dl nl sunji be. Nl yalla chotike mi dl nl sunji wo wta, Masedonia vuosi jusu gbanj yiwo siri dl ba nan dl sunje. ³ Die wta n tvma tl nmballl gie nl jigij amv nl nan yi siri ananj nl sunjij anj n kuuline dene yaa gamma nl ma wa kaanj yi yvrt. ⁴ Dl daa die, dl yi Masedonia tltjgbanj vuosi dl dl n kvanj a kejl nl jigij, ta nl ka yi siri, tl nan dii viivi, dama die tl birt nl ba jigij mltj. ⁵ Die wta, manj yile dl dl vltina n tvj tl nmballl gie anj ba wolinj kejl n ma ta sunji nl anj

nt lagtst piini dieke nt yine nvaņ dı nt nan yt wa. Amv maņ keņ keņ a nan yi siri aņ ka dagt dı nt yt wa aņaņ nt gbaņ gbaņ nt choti, daa vuoņ mugisine nt.

⁶ Nı tıunst balıkv gie: vuodieke dı bvrına bıta nan gobi bıta, ta vuodieke dıtaņ dı bvrına pam nan gobi pam.

⁷ Vuoņ mana yt v sanna v svņ ma dı v nan yt dene, ta daa yt aņaņ svgtchvsvstņ yaa mugisıņ, dama ũmıņ yaala vuodieke dı yınana piini aņaņ svgtftalıņ mıņ. ⁸ ũmıņ nan bıagtı yt nt jaaņ mana ta nt kaaņ waartı jaaņ. Nı nan dı yallı nyındiekemba mana nt yaalala saņņa mana, ta

nan ye a tıaņ nt yaalala dene, ta nt nan bıagtı a suņņe vuodiekemba dı wone, ⁹ sıba dı maagına dene ũmıņ gbaņkv svņ dene wo dı, “Vuodieke nuuņ dı tıvrınana a yta zıvıntıelıņ, v burichini wo kpatıņ.” ¹⁰ ũmıņ

vuodieke dı yınana kpaarv nyımbvrıkaha, ta yta wa vuoņ mana nyındiikehe, wvntıņ v nan yt nt jaaņ mana nt yaalala aņ a dalıma, ta nt nan faast a suņņe vuosi. ¹¹ V

nan vaa nt yallıma nyinti pam saņņa mana, amv nt nan bıagtı suņņe vuosi saņņa mana, amv vuosi pam nan bırtı ũmıņ yaa gamma nt piini dieke ba tuone a nyıņ tı jıgiri.

¹² Dıı yi nt suņņe ũmıņ vuosi a yta ba jadieke ba wone, naa nan vaa vuosi pam bırtı ũmıņ. ¹³ Dıı yi nt suņņe be, die nan dagtı ba dı nt seņ a tuo Masia wvıvınaaha mıņ ta

dı ha, ta vuosi pam bırtı ũmıņ die wıa ta bı bırtı wa aņaņ nt suņņıne be aņaņ vuoņ mana dene wo. ¹⁴ Die wıa ba keņ jıvsa ũmıņ a yta nt, ba nan jıvstı aņaņ choti, dama ba ye dı ũmıņ bie nt svgtı ma pam ta suņņe nt pam. ¹⁵ Nı

vaa tı waast ũmıņ, dama wvntıņ v yına tı v Bıadembıņ vuodieke dı tıanna piini mana.

10

Pıvıli die dı wagına v tıvımaha wıa

¹ Nt batan baart dt dt yi man bie nt jigij, n wo sikimij, ama man keŋ a ga jigaast n yaa wa sikimij. Manŋ Pɔɔli gban gban n juusa nt Yisa Masia vuodieke die dt benne somm ta yaa suguru wo saan ma. ² Nt da vaa n tɔama a yt nt dt yi man keŋ keŋ nt jigij; dama n sɔba a baart man keŋ keŋ n nan dat vuodiekemba dt balala dt tɔ dt wa wudieke tɔngban ka gie vuosisi dt dt nana wa tba. ³ Dt yiwo wusie dt tɔ yiwo vuota, ama tɔ ka waga waagt dieke dt sɔna sɔba vuota waagt, ⁴ die wɔa tɔ ka naga vuota hagrɔŋ a waga die waagt, ama tɔ naga ŋmɔŋ hagrɔ dieke dt nan chɔst Sitaani hagrɔŋ mana wa a waga. Tɔ bala a nyanŋa vuodiekemba dt kana ka tuose ŋmɔŋ wɔaha, ⁵ ta nyanŋa yɔŋ dieke vuosi batan dt yilinene dt ba yall ta yaa kalinbaani anan nɔnhagrɔŋ ka ma, amɔ vuosi kaan dt sɔba ŋmɔŋ, dt tɔ vaa vuon mana sɔnyanyile saagt a yt Masia. ⁶ Tɔ tɔŋ sɔba dt nt saagt a tuo Masia nɔan a kpatɔ, tɔ tɔŋ nan yi siri dt tɔ dat vuodieke nɔŋ mana dt zetine v nɔari tɔbɔ.

⁷ Nɔnt nt daansa vuota nine me nyɔna ma. Dt yi vuon dt bie giena a baart dt v yiwo Masia sɔttɔ, dt tien stmma dt tɔ gban tɔ yiwo Masia sɔttɔ sɔba v yine die wo. ⁸ N ka chɔga viivi dt yi man kuule pam yaa gamma tɔ Yɔmɔtien dt yɔna tɔ yiko dieke wo. V yt tɔ mɔŋ dt tɔ nagɔ a sunŋi nt daa tɔ nagɔ a chɔst nt. ⁹ N ka yaala nt yilime dt n yaala ŋmaamɔŋ yigi nt anan n gban tɔttɔ n maagɔnana a yɔa nt wa. ¹⁰ Vuon nan baart dt, “Pɔɔli gban tɔttɔ paalt tba mɔŋ, ama v keŋ bie tɔ jigij nɔŋ v ŋan wo hagrɔŋ ta v wubaltka dtan dt yi yɔrɔ.” ¹¹ N yaala banɔ vuosi mi stmma dt jaan ka puo wudieke tɔ maagɔnana tɔ gban ma wa dt yi tɔ wo nt jigij anan wudieke tɔ bala tɔ yi dt yi tɔ bie nt jigij.

¹² Wusie, tɔ ka wɔŋ yaala tɔ nagɔ tɔ gban a magɔ anan vuodiekemba dt kɔtɔna ba gban ŋmɔŋsikpeku. Ba

wo ytaŋ, dama ba naga ba gbaŋ a magɪsa aŋaŋ ba chan-
 chaaltŋ berinŋ dɪ sɪna die. ¹³ Tɪntŋ tɪ kaanŋ kuule yaa
 gamma jadieke tɪ kana ka mɔ dɪ tɪ kuulime, ama tɪ nan
 kuuli yaa gamma tɔŋ dieke ŋmɪŋ dɪ nagɪna a yɪ tɪ dɪ
 tɪ tɔŋ wa ma. Tɪ bala nɪ ŋmɪŋ wɪaha yiwo tɔɔmaha
 a taŋ. ¹⁴ Nɪ benne buunbu mi wo wɪa, die tɪ ka gartɪ
 buunbu die tɪ kenne aŋaŋ Masia wɔvɪnaha a balɪ a yɪ.
¹⁵ Tɪ ka kuule aŋaŋ wudiekemba vuogaastɪ dɪ yine a tɪaŋ
 tɪ buunbu a daga sɪba tɪ gbaŋ gbaŋ tɪ yine he. Ama
 tɪ yaa tama dɪ nɪ yada nan gɔtɪ pam, aŋ nɪ sunŋi tɪ
 aŋ tɪ faastɪ tɔŋ ŋmɪŋ tɔɔmaha nɪ jigɪŋ sɪba ɔ nagɪna
 a yɪ tɪ dɪ tɪ tumma dene wo, ¹⁶ amɔ tɪ nan bɪagɪ ga
 tɪŋgbaŋɪstɪ diekemba dɪ benne nɪ nɪŋŋa wa a ga mɔsɪ
 Masia wɔvɪnaha mi. Tɪ kaanŋ ga jigɪdieke vuogaanŋ dɪ
 wone a tɔŋ, tɪ ka yaala tɪ kuuli vuogaanŋ tɔɔma wɪa.

¹⁷ Sɪba dɪ maagɪna ŋmɪŋ gbaŋkɔ ma dɪ, “Vuodieke nɪŋ
 mana dɪ yaalɪnana dɪ ɔ kuuli, kuuli yaa gamma wudieke
 ŋmɪŋ dɪ yine.” ¹⁸ Dama vuodieke dɪ bɪrɪnana ɔ gbaŋ ka
 dagɪ dɪ ŋmɪŋ nine suuli wo mɪŋ, ama tɪ Yɔmɔtɪeŋ dɪ
 bɪrɪna vuodieke, die dagɪna dɪ ŋmɪŋ nine suuli wo mɪŋ.

11

Yaa gamma Pɔɔli aŋaŋ ŋmɪnchɪbɪstɪ tuntuntɪba wɪa

¹ Maŋ bala gaatŋ wɔbalɪka, nɪ dii suguru aŋaŋ mɪŋ.
² N sɔŋ bie nɪ ma pam sɪba ŋmɪŋ sɔŋ dɪ bene nɪ ma dene
 wo. Nɪ sɪtɪ sɪba hɔgɔlɪta dieke dɪ kana ka sɪba dembinŋ
 maŋ yaala n nagɪ a yɪ Masia aŋ nɪ dɪa wɔntŋ ɔ nyɪna.
³ ŋmaamtŋ yallɪ mɪŋ mɪŋ nɪ wɪa dɪ vuonŋ nan keŋ a gaanŋ
 nɪ sɪba Sitaani die dɪ gaana Evi dene wo aŋaŋ ɔ ytaŋ, aŋ
 nɪ kaanŋ bɪ dɪ Masia aŋaŋ sɔgɪyɪaltŋ aŋaŋ wusie. ⁴ Dama
 dɪtɪ yi vuogaanŋ dɪ keŋ a mɔsɪla Yisa gaanŋ wɪa a yɪa nɪ,
 ta ka mɔsɪla Yisa dieke wɪa die tɪ wone a mɔsɪlɪ a yɪ nɪ
 wa, ta nɪ tuose haaltŋ gaanŋ dagɪŋ aŋaŋ wɔvɪnŋ gaanŋ dagɪŋ

ta a ka yi Դմւյ Haalt dieke anan wovւյ dieke die nւ tuone a nyւյ tւ jigriri, die nւյ nւ saagt a yւ wa mւյ anan svgtfալյ dene.

⁵ N ka yile dւ vuodiekemba dւ gaana nւ dւ ba yiwo Yisa tւntւntւba naa, yiwo Yisa tւntւntւba a tւյ mւյ. ⁶ Dւ nan bւagt yi dւ n ka bւagt bala vււյ, ama n sւba Դմւյ wաha vււյ ta saյյa mana tւ րայ yuori daga nւ mւյ. ⁷ Die n ka tuo jaan a nyւյ nւ jigrin saյյa dieke die n mսսւնա Դմւյ wovւնaha a yւ nւ wa. Ta bւ svսյ n gban tւյgban dւ n kու nւ, die n yiwo bւյ n yine naa wa? ⁸ Die n bala nւ Դմւյ wոbalւkaha, die n tuose svւյյ a nyւna Masia dւdւսւրւ gaast jigrin an ka svւ sւba n gaara ba nyinti mւյ, amս n nan bւagt a svւյ nւ anan Դմւյ wաha. ⁹ Ta die n benne nւ jigriri die n ka mugisi nւ dւ nւ yւ mւյ jaan, tւ nւmballւ diekemba die dւ nyւնna Masedonia tւյgban a keյ wo, die yalla jadieke nւյ mana n yaalala a keյ a yւ mւյ. Die n kana ka mugisi nւ wo, die gban gban n kaan mugisi nւ yaa gamma. ¹⁰ Wusie man bala naa Masia saan ma, dւ vuon wori Akaya tւյgban lւga mana a baan bւagt balւ dւ n vaa n kuuliku gie dւ n tuone jaan a nyւյ ba jigrin wա. ¹¹ Dւ ka svւ sւba dւ n ka cho nւ. Դմւյ gban gban sւba n chone nւ dene.

¹² N nan dւ yie naa, amս banւյ tւntւntւba mi kaan ye sieյ a kuule dւ ba gban ba yiwo Yisa tւntւntւba sւba tւ gban tւ tumma die wo. ¹³ Banւյ tւntւntւba mi yiwo gւgaantւba, ta chւba րմւնchւbւսւ ba tvսmaha ma ta nagւ ba gban a bււյ sւba Masia tւntւntւյ. ¹⁴ Ba tvma die wo, nւ da vaa ka yi nւ mamachi, dama die gban Sitaani dւ mւa ta naga v gban a bււma sւba chaanւյ malaka. ¹⁵ Die wա dւ yւ wovւյ Sitaani tւntւntւյ dւ gaama vuosi dւ ba yiwo Դմւյ tւntւntւյ diekemba dւ dagւnana vuosi dւ ba dւa Դմւյ sieյ, nւ da vaa a yi nւ mamachi. Դմւյ nan keյ datւ ba tւba sւba ba tvսma dւ mւna dene.

Pöoli wahala diile Masia ma wta

¹⁶ N bi balt nt mte: Vuon daa yilime dt n yiwo gaamu, ama du yi nt yile dt n yiwo gaamu, nt tuo mte sba nt baaj tuo gaamu dene wo amu n nan btagt a kuuli bta.

¹⁷ Wudieke n yaalala dt n balt nt naa ka yi ti Yomutiej wbalika. Mant n baltana n gban gban wbalika, n se j bala sba gaamu. ¹⁸ Ama vuosi pam dt kuulinene yaa gamma wudieke ba btagina yi ba yine vuota wta, n gban n nan btagt kuuli. ¹⁹ Nt yile dt nt yaa wa yan, ta die wta nt yaa wa suguru ta wmma ya gaantij anaj sgtfali.

²⁰ Nt vasa vuosi dt pöginna nt sba yonst, ta nytra nt ta bi gbata nt. Ta daansa nt yort ta bi fala nt. ²¹ Die ti kana ka yi nt naa wta nt yile dt die ti wo hagiye yaa?

Ama du yi vuon dt yaa sikimij ta nan btagt a kuuli, n gban n nan btagt a kuuli. N se j bala sba gaamu. ²² Du yi ggaantiba dt wasa ba gban Hiiburu vuosi, n gban n yiwo Hiiburu vuon. Ta du yi ba wasa ba gban Izara vuosi, n gban n yiwo Izara vuon. Ta dt bi yi ba yi Abarahami haagst, n gban n yiwo ba wnyu. ²³ Du yi ba wasa ba gban Masia tuntuntij, mant n tian ba mte, dama n tuj a yi Masia pam a tian ba. N faast a tuj mte pam, ta die ba naga mte a yie dansarka ma bu wo nuan. Ta die ba tba mte anaj kpaastij pam ta die sanja pam die man ye danja ta gbigi kuj. Lele n wa bala sba gaamu. ²⁴ Bunu die n gban gban n vuosi die dt tibi mte anaj kpaastij nuan banst-taa anaj awayu. ²⁵ Romi vuosisi dian die dt ngt mte anaj daan die jigij butaa, ta sanja kaant die n dataast die dt taa mte anaj tana. Ta die haast die dt nmabi a chust ta bubu anaj mte nyaan ma butaa, ta sanja kaant nmuntvast anaj yun die man bie dakustij sikpej mugtkpuri ma. ²⁶ Die n naana dia wa, die n bie wo muga daanpoy ma anaj gbibatij daanpoy ma anaj n gban gban n vuosi jigij. Ta die bi bie daanpoy

ma tɪŋgbəŋ gaast vuosi jigij, aŋəŋ tɪŋkɪpɪma ma aŋəŋ haagɪŋ ma aŋəŋ mʊŋkɪpɪma ma, aŋəŋ vuodiekemba dɪ gaanana vuosi dɪ ba yiwo Masia dɪdɪstɪŋ jigij. ²⁷ N seŋ tɪŋ mɪŋ aŋəŋ nɪŋŋmɪna ta dii wahala, ta ka gʊɔra saŋŋa a taŋ, ta die beri saŋŋa a taŋ aŋəŋ kɔŋ aŋəŋ nyanyuule ta beri saŋŋa a taŋ ta ka die nyindiike, ta watɪ dɪ yige mɪŋ saŋŋa atəŋ ta maŋ wo garɪŋ. ²⁸ A bɪ gʊtɪ, saŋŋa mana dɪ ŋaŋ mugise mɪŋ mɪŋ yaa gamma Masia dɪdɪstɪŋba mana ma. ²⁹ Dɪtɪ yi vuon yada dɪ ka dala, n sʊŋ ŋaŋ chʊstɪ mɪŋ, ta dɪtɪ yi ba gaŋ vuon ɔ yi bɪaŋ, n ŋaŋ yaa wa sʊŋchʊstɪŋ.

³⁰ Dɪtɪ yi maŋ baa n kuuli, n nan kuuli yaa gamma n wabɪna dene. ³¹ Tɪ Yɔmʊtɪeŋ Yisa Chɔŋŋ ŋmɪŋ, vuodieke dɪ mʊna aŋəŋ bɪŋŋ yaa gamma haahuu wo, wʊnɪŋ ɔ stɪba dɪ n bala wusie. ³² Die n yene bie Damasikusi ma wa, naŋ Aritasi saŋka mi wo, die tɪka jakʊstɪ die yaala ɔ yigi mɪŋ mɪŋ, ta die vaa gbɪgbarɪŋ dɪ gbarɪ tɪka gaamɪŋ sanɔaha. ³³ Ama die n zʊalɪŋ die dɪ nagɪ mɪŋ a yi kparɪŋ ma a nagɪ mɪŋ a daagɪ toli dieke dɪ benne tɪŋgbəŋka gaamɪŋ ma a sʊŋ zɪeŋ tɪŋgbəŋ, maŋ chɪŋtɪ nyɪŋ daa wa nuusi me.

12

Mamachi nyindiekemba Pɔɔli die dɪ yene wɪa

¹ N mʊ dɪ n kuulime mɪŋ, ama ka wo nyɔarɪ nɪŋ. Ama lele n wa yaala n balɪ mɪŋ yaa gamma wudiekemba tɪ Yɔmʊtɪeŋ dɪ yuorine a dagɪ mɪŋ saŋŋa dieke n kana ka gʊɔra ta daansa wa. ² N stɪba Masia dɪdɪstɪŋ wʊnyɪ ŋmɪŋ die dɪ nagɪna wa a jʊalɪ arɪzanna ma gbəŋ gbəŋ bɪna bəŋ aŋəŋ anɪsa dɪ tɪanna wa. N ka stɪba dɪ die ka seŋ yi yaa die ka yiwo daansa, ŋmɪŋ nyɪna ma stɪbɪna. ³ Stɪba n wone a bala wa, ŋmɪŋ nyɪna ma stɪbɪna dɪ daa wa gie die bie wo ɔ nyɪŋbənɪŋ ma saŋka mi yaa die ɔ ka jʊalɪ

añaj ʋ nyɩɩɩɩɩɩ. ⁴ Die ʋ jʋalt a ga paradasi,* ta die ʋ wɔɩ wudiekemba ʋ kaaj bɩagɩ a balt vuoj, dama ŋmɩɩ kaaj saagt añ ʋ balt. ⁵ Die wɩa n nan kuuli yaa gamma daa wa gie ma, ama n kaaj kuuli yaa gamma n gban gban n ma, ntaala n wabɩɩ wɩa. ⁶ Du yi maɩ yaala n kuuli ama n kaaj dɩ sɩ sɩba gaamu, dama n nan dɩ bala wusie; ama n kaaj wɔɩ kuuli. Manɩɩ n ka yaala vuoj bɩɩ mɩɩ a tɩaɩ n bɩɩɩ dɩ mɩna die. N yaala ba daansɩma n berɩɩ dɩ sɩna die, ta wɩmma n balala dene, ta ka kʋaɩ chaaj ba sɩmma n yine vuodieke.

⁷ Ama die ŋmɩɩ die dɩ kana ka yaala dɩ n kuuli yaa gamma mamachi wɔkɩɩɩ dieke n yene wo wɩa, die ŋmɩɩ dɩ vaa maɩ ye mugisɩɩ a nyɩɩ Sitaani jigɩɩ. Kanɩɩ mugisiku mi dɩ yʋagɩ mɩɩ sɩba haɩɩɩɩ dɩ ŋaana tɔbɩ vuoke. ⁸ Die maɩ jʋst tɩ Yɔmɩɩɩ bɩtaa dɩ ʋ vɩaɩ kanɩɩ mugisiku a nyɩɩ n jigɩɩ. ⁹ Ama die ʋ yɩɩɩ balt mɩɩ dɩ, “N sunɩɩɩ nyɩna ma nan mɔgɩst fɩ kanɩɩ mugisiku mi, dama vuodieke dɩ wone ʋ gban gban ʋ haɩɩɩ, nan seɩ ye n haɩɩɩ.” Die wɩa n nan faast kuuli yaa gamma n wabɩɩ ma añaj sɩgɩɩɩ, amɩ Masia haɩɩɩ nan keɩ n ma. ¹⁰ Die wɩa n yaa wa sɩgɩɩɩ dɩ yi maɩ keɩ wabɩɩ, yaa ta vuosi dɩ bɩ zɩa mɩɩ, yaa maɩ keɩ die wahala, yaa maɩ keɩ bie mugisɩɩ me, yaa ta yese wɩa Masia wɩa, dama maɩ keɩ wo n gban gban n haɩɩɩ, saɩka mi maɩ yese Masia haɩɩɩ.

Pɔɔli baga die dɩ benne Korinti vuosi ma dene

¹¹ Nɩ vana maɩ bala sɩba gaamu, dama nɩɩɩ nɩ tɩna mɩ nɩ bɩɩɩma mɩɩ. Du yi maɩ ka yi vuoj, ama vuodiekemba dɩ gaanana vuosi dɩ ba yiwo Masia tɩntɩntɩba ka tɩaɩ mɩɩ jaaj mana ma. ¹² Die n benne nɩ jigiri ta tɩma mamachi tɩnkɩɩma añaj dagɩɩ, ta dɩi

* ^{12:4} ^{12.4} Arɩzanna saaj bɩna yi paradasi.

suguru san̄na mana wa, die daḡtya m̄n̄j̄ d̄t̄ n̄ yiwo Masia t̄nt̄nt̄nt̄. ¹³ Lalta Masia d̄d̄d̄s̄r̄n̄j̄ ban̄n̄j̄ ba d̄t̄ t̄n̄j̄ n̄? Man̄n̄j̄ n̄ kana ka p̄t̄ast̄ n̄t̄ d̄t̄ n̄t̄ sun̄j̄i m̄n̄j̄ wo, kan̄n̄j̄ ka vana ba t̄n̄j̄ n̄? D̄t̄ yi die d̄t̄ vaa man̄j̄ yi ch̄s̄s̄t̄, n̄t̄ naḡt̄ n̄ taalt̄ a chaa m̄n̄j̄.

¹⁴ B̄t̄taa ma w̄n̄na man̄j̄ kien̄j̄ d̄t̄ n̄ kaagt̄ n̄t̄, ama n̄ ka kien̄j̄ ta yaala jaan̄j̄ n̄t̄ jiḡin̄j̄, d̄t̄ yiwo n̄n̄n̄j̄ man̄j̄ yaala ama daa n̄t̄ ligure. Daa ball̄t̄ yall̄n̄ana nyinti a ȳt̄a ba tielin̄j̄, ama d̄t̄ yiwo ba tielib̄e yall̄n̄ana nyinti a ȳt̄a ba. N̄n̄n̄j̄ n̄t̄ yine n̄ ball̄t̄. ¹⁵ Die w̄t̄a n̄ yaa s̄ūḡt̄f̄al̄n̄j̄ d̄t̄ n̄ naḡt̄ jadieke mana n̄ yalla a ȳt̄ n̄t̄ halt̄ n̄ gban̄j̄ gban̄j̄. N̄ faast̄na cho n̄t̄ w̄t̄a, die w̄t̄a n̄t̄ cho m̄n̄j̄ b̄t̄a?

¹⁶ D̄t̄ yiwo wusie d̄t̄ die n̄ ka mugisi n̄t̄ d̄t̄ n̄t̄ ȳt̄ m̄n̄j̄ jaan̄j̄, ama n̄t̄ bat̄an̄j̄ nan̄ d̄t̄ bala d̄t̄ die n̄ gaan̄j̄ n̄t̄ m̄n̄j̄ ta gbat̄t̄ n̄t̄. Lalta die man̄j̄ gbat̄t̄ n̄t̄? ¹⁷ Die vuodiekemba n̄ t̄n̄na n̄t̄ jiḡiri, w̄n̄nȳt̄ die nȳr̄t̄ n̄t̄ m̄n̄j̄? ¹⁸ Die n̄ j̄s̄s̄t̄ wa Tatusi d̄t̄ s̄ ken̄j̄ n̄t̄ jiḡin̄j̄, ta die vaa t̄t̄ n̄t̄mball̄t̄ w̄n̄nȳt̄ d̄t̄ d̄t̄ wa a ken̄j̄ n̄t̄ jiḡin̄j̄. Tatusi ye a nȳr̄t̄ n̄t̄ m̄n̄j̄? T̄n̄n̄j̄ t̄t̄ wo die s̄n̄j̄anyile. N̄ t̄n̄n̄ana an̄an̄j̄ s̄n̄j̄anyile dieke wo, die gban̄j̄ gban̄j̄ s̄n̄j̄anyile s̄ yall̄t̄. Sie dieke n̄ d̄t̄na wa, ka gban̄j̄ gban̄j̄ s̄ gban̄j̄ s̄ d̄t̄.

¹⁹ N̄t̄ yile d̄t̄ san̄na mana d̄t̄ t̄t̄ bala a gbata t̄t̄ gban̄j̄ w̄t̄a ma n̄t̄ jiḡin̄j̄ m̄n̄j̄? Aaȳt̄. T̄t̄ bie wo ŋ̄m̄n̄j̄ n̄n̄j̄na ta bala wudieke Masia d̄t̄ yaalala. T̄t̄ n̄t̄mball̄t̄ choti, t̄t̄ yaala t̄t̄ sun̄j̄i n̄t̄ m̄n̄j̄ an̄j̄ n̄t̄ m̄n̄j̄n̄j̄ d̄t̄a ŋ̄m̄n̄j̄ sieku, die w̄t̄a t̄t̄ bala naa. ²⁰ N̄ s̄tkpaan̄j̄ n̄t̄ga n̄t̄ w̄t̄a d̄t̄ man̄j̄ ken̄j̄ ken̄j̄ n̄ nan̄ ken̄j̄ haart̄ n̄t̄ ta n̄t̄ tar̄iḡtya m̄n̄j̄ ta s̄t̄ s̄t̄ba n̄ t̄n̄na a yaala n̄t̄ bemme dene wo, ta n̄t̄ d̄n̄an̄j̄ n̄t̄ nan̄ ye ta n̄ gban̄j̄ n̄ tar̄iḡtya m̄n̄j̄ ta ka s̄t̄ s̄t̄ba n̄n̄n̄j̄ n̄t̄ t̄n̄na yaala n̄t̄ bemme dene wo. N̄ s̄tkpaan̄j̄ n̄t̄ga m̄n̄j̄ d̄t̄ n̄ nan̄ ken̄j̄ ye n̄t̄ ta waagt̄n̄j̄, an̄an̄j̄ s̄ūḡt̄b̄an̄j̄, an̄an̄j̄ s̄n̄nȳr̄n̄j̄ ȳōr̄t̄ ȳōr̄t̄ an̄an̄j̄ halt̄ an̄an̄j̄ t̄an̄j̄ ch̄s̄s̄t̄n̄j̄ an̄an̄j̄ k̄bagaar̄n̄j̄ an̄an̄j̄ kalinbaani an̄an̄j̄ wat̄t̄ ȳōr̄t̄ ȳōr̄t̄ bie n̄t̄ s̄n̄s̄n̄j̄. ²¹ N̄ s̄tkpaan̄j̄ n̄t̄ga m̄n̄j̄ d̄t̄ ŋ̄m̄n̄j̄ nan̄

vaa n dii viivi maŋ keŋ kaagt nŋ bŋbra. Dŋ nan dŋ sŋt sŋba n kŋmma dama dŋt yi nŋ jusu dŋt ye ka vaa nŋ tŋmbŋtŋtŋt die nŋ wone a yiye wo. Nŋt ye yiye dŋgtŋntŋ tŋbŋma sŋba daakpana aŋaŋ hŋgŋkpana ta ka chŋga viivi.

13

Kpatŋ kpaamŋ

¹ N nan keŋ a kaagt nŋ n bŋtaa ma. Dŋt yi nŋ balt dŋt vuoŋ yiwo taalt sŋba dŋt maagtŋna ŋmŋtŋ gbaŋkŋ sŋŋ dene wo dŋt, “Sie daanstŋ vuosi bale yaa bataa balt a chŋbŋst wa.” ² Die n kenne nŋt jigiri bule wo ma die n wŋŋ kpaanŋ nŋntŋt vuodiekemba dŋt wone a yi bŋabŋ aŋaŋ nŋt chanchaalŋtŋ mana mŋtŋ. N yaala n bŋt kpaanŋ nŋt n wone nŋt jigiri dŋt, maŋ keŋ yŋŋŋ keŋ n nan datŋt vuodiekemba die dŋt yine bŋabŋ tŋba. ³ Die nan dagŋt dŋt Masia vana maŋ bala. U ka yi wabŋ nŋt sunsŋŋ, ŋ yaa hagŋrŋtŋ nŋt jigŋŋ mŋtŋ. ⁴ Die ŋ nagŋt wa ŋ hagŋrŋbŋ a dŋaŋ lŋgtŋ ta vaa ba kpaast wa dagarŋkŋ ma. Lele nŋt, ŋmŋtŋ hagŋrŋtŋ wŋa ŋ bie ŋ mŋst ma. Tŋntŋt vuodiekemba dŋt lagŋtŋna a bie ŋ ma wa wo hagŋrŋtŋ sŋba Masia die dŋt wone hagŋrŋtŋ dene, ama tŋt nan dŋt beri ŋmŋtŋ hagŋrŋtŋ wŋa sŋba Masia dŋt benne dene wo aŋ nŋt ye.

⁵ Nŋt daanstŋ nŋt gbaŋ gbaŋ berŋŋ ta ye dŋt nŋt seŋ yi Yisa Masia yada yaa nŋt ka yi wo; dŋt yiwo talast dŋt nŋt daanstŋma nŋt gbaŋ berŋŋ dŋt sŋna dene. Nŋt ka sŋba a baart dŋt Yisa Masia bie nŋt ma? U seŋ bie nŋt ma, dama dŋt yi ta ŋ ka bie nŋt ma, die nŋt nŋt ka yi ŋ vuosi wusie. ⁶ N yaa tama dŋt nŋt nan dŋt sŋba a baart dŋt manŋtŋ nŋt n yiwo ŋ vuoŋ aŋaŋ wusie. ⁷ Tŋt jŋbŋsa ŋmŋtŋ dŋt nŋt daa keŋ yi bŋaŋ. Tŋt ka jŋbŋsa naa dŋt vuosi ye dŋt tŋt yiwo wusie vuosi mŋtŋ; aŋaŋ vuosi bataŋ dŋt yilinene dŋt tŋt ka mŋŋŋt a tŋŋt Masia tŋbŋmaha mana yŋrŋt, ama tŋt jŋbŋsa ŋmŋtŋ mŋtŋ dŋt nŋt tŋbŋma tŋbŋvŋna, ⁸ Dama tŋt kaanŋ bŋagŋt yi wŋntŋ a chŋbŋst wusieke, ama tŋt

zie wusieke kbaŋ mŋ. ⁹ Du yi ti su siba wabiti ta ni hagiŋ ti ŋaŋ yaa sɔgɪfɪalŋ mŋ. Die wɪa ti ŋmŋ juɔɔsŋ yiwo dɪ ni yi vuovɪna a kpatɪ. ¹⁰ Die wɪa, maŋ maaga ni gbaŋkɔ gie n wone ni jigiri amɔ maŋ keŋ keŋ a tɔgɪ ni jigɪŋ, dɪ kaŋ bɪ yi niŋŋmɪna dɪ n datɪ ni tɪbɪŋ ta dagɪ ni n yiko. Ti Yɔmɔtiŋ yɪ mŋ yikoke mŋ dɪ n suŋŋi ni aŋ ni mŋŋɪ ɔ sieŋ daa n chɔɔsɪ ni.

¹¹ N nɪballɪ wudieke dɪ tɪalɪna yiwo n taŋ ni mŋ. Ni kpaŋŋɪ ni gbaŋ ta yi vuovɪna a kpatɪ, ta tuo n kpaŋkɔ, ta yallɪma nɔabalɪmŋ, ta bemme aŋaŋ sɔgɪfɪalŋ aŋaŋ taŋ. Ta ŋmŋ vuodieke dɪ chone ti ta yɪa ti sɔgɪɔɔagɪkɔ nan dɪ beri aŋaŋ ni.

¹² Ni waasɪ taŋ vɪvɪŋ vɪvɪŋ.

¹³ ŋmŋ vuosi mana dɪ benne giena wa waasa ni.

¹⁴ Ti Yɔmɔtiŋ Yisa Masia suŋŋɪŋ, aŋaŋ ŋmŋ choti, aŋaŋ Halɪkastɪka nɔabalɪmŋ bemme aŋaŋ ni mana.

ᲒᲙ᲏Თ ᲒᲗ᲏ᲗᲗ᲏Თ ᲒᲗ᲏ᲗᲗ ᲒᲗ᲏ᲗᲗ
Konni NT (Ghana)

copyright © 2004-2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Konni)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 Jun 2022 from source files dated 13 Jun 2022

5d16fd5e-902d-51bf-967c-3e7c4efb8e57